

Sygn. akt: I Ns 1160/14

POSTANOWIENIE

Dnia 16 listopada 2015 r.

Sąd Rejonowy w Inowrocławiu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Alicja Lisiecka

Protokolant: sekr. sądowy Joanna Operacz-Nizioł

po rozpoznaniu w dniu 16 listopada 2015 r. w Inowrocławiu

na rozprawie

sprawy z wniosku **A. S.**

z udziałem **U. B., M. M. i M. Ż.**

o stwierdzenie nabycia spadku po E. B.

postanawia:

1. stwierdzić, iż spadek po E. B., zmarłym w dniu 27 czerwca 2014 r. w K., ostatnio na stałe zamieszkałym w K., na podstawie testamentu notarialnego z dnia 11 lipca 2013 r., otwartego i ogłoszonego w Sądzie Rejonowym w Inowrocławiu w dniu 1 grudnia 2014 r. nabyła z dobrodziejstwem inwentarza siostra M. Ż. z domu B., córka W. i K. - w całości,
2. zarządzić sporządzenie spisu inwentarza po E. B., zmarłym w dniu 27 czerwca 2014 r. w K., ostatnio na stałe zamieszkałym w K. i zlecić sporządzenie spisu inwentarza po E. B. Komornikowi Sądowemu przy Sądzie Rejonowym w Inowrocławiu A. Z.,
3. kosztami sądowymi - opłatą od wniosku - obciążyć wnioskodawczynię i uznać je za uiszczone,
4. uznać, że wnioskodawczyni i uczestnicy postępowania ponoszą we własnym zakresie pozostałe koszty postępowania związane z ich udziałem w sprawie.

SSR Alicja Lisiecka

Sygn. akt I Ns 1160/14

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni A. S. w dniu 9 września 2014r. wystąpiła do Sądu Rejonowego w Inowrocławiu z wnioskiem o stwierdzenie nabycia spadku po swoim ojcu E. B., zmarłym w dniu 27 czerwca 2014r. w K. i ostatnio na stałe zamieszkałym w K..

Jako uczestników postępowania wnioskodawczyni wskazała żonę spadkodawcy- U. B., jego drugą córkę - M. M. oraz siostrę spadkodawcy- M. Ż., będącą jedynym spadkobiercą testamentowym E. B.. Wnioskodawczyni wyjaśniła, że stwierdzenie nabycia spadku po E. B. nastąpić powinno na podstawie ustawy, gdyż -w jej ocenie - testament notarialny sporządzony przez spadkodawcę w dniu 11 lipca 2013r., w którym ojciec wnioskodawczyni powołał do spadku w całości swoją siostrę- M. Ż., został złożony przez E. B. w stanie wyłączającym jego świadome i swobodne powzięcie decyzji i

wyrażenie woli. Podała, iż- odkąd pamięta- spadkodawca cierpiał na chorobę alkoholową, nie leczył się jednak, bo tego nie chciał, choć na takie leczenie był w przeszłości kierowany. Zdaniem wnioskodawczynie alkoholizm spadkodawcy miał wpływ na świadome i swobodne sporządzenie przez niego testamentu notarialnego z dnia 11 lipca 2013r.

Uczestniczki postępowania U. B. i M. M. przychyliły się do wniosku i wyrażonego w nim stanowiska A. S., kwestionując ważności testamentu notarialnego E. B. z dnia 11 lipca 2013r.(k. 38).

Uczestniczka M. Ż. także przychyliła się do wniosku o przeprowadzenie postępowania spadkowego po E. B., tyle że zażądała, aby stwierdzenie nabycia spadku po w/wym. nastąpiło na podstawie wspomnianego testamentu notarialnego z dnia 11 lipca 2013r. (k. 38). W ocenie uczestniczki M. Ż. testament notarialny jej brata z dnia 11 lipca 2013r. jest testamentem ważnym i jako taki powinien stanowić podstawę dziedziczenia po E. B..

Sąd ustalił, co następuje:

Spadkodawca E. B. zmarł w dniu 27 czerwca 2014r. w K. i ostatnio na stałe przed śmiercią zamieszkiwał w K., przy ul. (...). W chwili śmierci była żonaty z uczestniczką postępowania U. B., z domu L.. Spadkodawca jeden raz zawierał związek małżeński, z którego pochodziło 2 dzieci- wnioskodawczynie A. S., z domu B. i uczestniczka M. M., z domu B..

E. B. nie pozostawił dzieci pozamałżeńskich, ani przysposobionych.

(**dowód-** zapewnienie spadkowe złożone przez wnioskodawczynie A. S.-k. 39-45., odpis skrócony akt zgonu E. B.- k. 5, odpis skrócony aktu małżeństwa E. B. i U. B.- k.6, odpisy skrócone aktów urodzenia i małżeństwa wnioskodawczynie A. S. i uczestniczki M. M.-k.7-10)

E. B. pozostawił testament notarialny sporządzony w dniu 11 lipca 2013r.,w którym do całości spadku powołał swoją siostrę - uczestniczkę postępowania M. Ż., z domu B..

(**dowód-** testament notarialny E. B. z dnia 11.07.2013r.-k. 12)

Testament notarialny E. B. dnia 11 lipca 2013r. jest jedynym sporządzonym przez niego testamentem. Testament ten nie został przez spadkodawcę zmieniony ani odwołany.

(bezsporne)

W momencie sporządzania testamentu notarialnego z dnia 11 lipca 2013r. spadkodawca E. B.-od szeregu lat-był uzależniony od alkoholu. Uzależnienie to oficjalnie rozpoznano u spadkodawcy w latach 2006 i 2008, jednak nie odnotowano wówczas u E. B. wytwórczych objawów psychotycznych, nie stwierdzono u niego upośledzenia sprawności intelektualnej, spadkodawca nie zdradzał także objawów zaburzeń, które w jakikolwiek sposób mogłyby wpływać na jego funkcjonowanie poznawcze i wolicjonalne.

Wieloletnie nadużywanie alkoholu mogło doprowadzić do rozwinięcia się u E. B. objawów psychodegradacji przejawiających się ograniczeniem aktywności życiowej, lecz z całą pewnością nie spowodowały one u testatora takich zaburzeń funkcji poznawczych, które uniemożliwiałyby mu rozeznanie w jego sytuacji majątkowej.

W chwili sporządzania testamentu notarialnego z dnia 11 lipca 2013r.E. B. nie wykazywał objawów niedorozwoju umysłowego ani choroby psychicznej, nie ujawniał wyraźnych zaburzeń procesów poznawczych, nie odnotowano żadnych trudności w porozumieniu się z testatorem. Z historii choroby lekarza rodzinnego spadkodawcy wynika, iż E. B. korzystał z pomocy lekarskiej bardzo rzadko i wyłącznie z powodu dolegliwości somatycznych. Rozpoznanej u niego choroby alkoholowej nie leczył, bo nie chciał.

Testując w dniu 11 lipca 2013r. E. B. od wielu lat pozostawał w konflikcie z członkami swojej najbliższej rodziny. W styczniu 2007r. spadkodawca został skazany przez (...) Sąd za psychiczne i fizyczne znęcanie się - w latach 1995-1998 oraz 2004-2005 - nad matką K. B., żoną-uczestniczką U. B. oraz córkami: wnioskodawczynie A. S. (wówczas B.) i uczestniczką M. M. (wówczas B.), którego dopuścił się będąc pod wpływem alkoholu. W konflikcie tym spadkodawca

ujawniał poczucie rozżalenia i wykorzystywania go przez członków własnej rodziny, podkreślał, że powodem tego konfliktu są sprawy materialne, żonę i córki postrzegał jako osoby mu niezyczliwe i czyhające na jego majątek. Uczestniczka postępowania U. B. wyprowadziła się od męża 3 lata przed jego śmiercią, wnioskodawczyni opuściła dom rodzinny w 2012r., zaś jej siostra- urodzona w (...)r. -uczestniczka M. M. rozpoczynając studia wyjechała z K. i po ich ukończeniu już do domu rodzinnego nie powróciła, obecnie mieszka w W..

(**dowód** - zeznania świadków: K. B.-k. 45-49, A. B.-k.49-54, J. G.- k.54-56, A. R. -k. 56-58,J. R.-k. 72-73, R. D.-k. 73-75, E. W.-k. 75-77,I. G.-k. 78-80, pisemna opinia psychiatryczno-psychologiczna Instytutu (...) S.A. w W. z dnia 29 lipca 2015r.-k. 132-146)

W momencie sporządzenia testamentu notarialnego z dnia 11 lipca 2013r. E. B. miał zachowaną zdolność świadomego i swobodnego podejmowania decyzji i wyrażania woli, nie był także ubezwłasnowolniony.

(**dowód** -pisemna opinia psychiatryczno-psychologiczna Instytutu (...) S.A. w W. z dnia 29 lipca 2015r.-k. 132-146)

Wskazana w testamencie notarialnym z dnia 11 lipca 2013r. spadkobierczyni E. B.-uczestniczka M. Ż., jako spadkobierczyni testamentowa, w dniu 18 sierpnia 2014r. złożyła przed notariuszem P. M. z Kancelarii Notarialnej przy ul. (...) w K., oświadczenie, że przypadający jej w wyniku dziedziczenia testamentowego, na podstawie wskazanego wyżej testamentu notarialnego, spadek po bracie E. B., w całości przyjmuje z dobrodziejstwem inwentarza.

(**dowód**- oświadczenie uczestniczki M. Ż. z dnia 18.08.2014r.-k.2-3 akt o sygn.I Ns 1073/14 SR w Inowrocławiu)

Uczestniczka M. Ż. nie została uznana przez sąd za niegodną dziedziczenia po swoim bracie E. B., nie zrzekła się także dziedziczenia po nim. Nie został sporządzony przed notariuszem akt poświadczenia dziedziczenia po E. B..

(**dowód** -zapewnienie spadkowe złożone przez wnioskodawczynię A. S.-k. 39-45)

Testament notarialny E. B. z dnia 11 lipca 2013r. został otwarty i ogłoszony w Sądzie Rejonowym w Inowrocławiu w dniu 1 grudnia 2014r.

(**dowód** -protokół otwarcia i ogłoszenia testamentu E. B. z dnia 11.07.2013r.-k. 36)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o przywołane wyżej dowody z niekwestionowanych dokumentów- aktów USC i notarialnego oświadczenia uczestniczki M. Ż. z dnia 18 sierpnia 2014r., o złożone przez wnioskodawczynię A. S. -w trybie art. 671 k.p.c. w zw. z art. 233 k.k.- zapewnienie spadkowe, a także na podstawie zeznań świadków: K. B.-k. 45-49, A. B.-k.49-54, J. G.- k.54-56, A. R. -k. 56-58,J. R.-k. 72-73, R. D.-k. 73-75, E. W.-k. 75-77 i I. G.-k. 78-80 oraz na podstawie pisemnej opinii psychiatryczno-psychologicznej Instytutu (...) S.A. w W. z dnia 29 lipca 2015r.-k. 132-146.

Odnosząc się do sporządzonej w sprawie pisemnej opinii Instytutu, to – zdaniem Sądu – nie było żadnych podstaw, aby ekspertyzę tę w jej merytorycznej wymowie zakwestionować. Nie uczynili tego także ani wnioskodawczyni A. S., ani uczestnicy niniejszego postępowania, więcej – w pismach znajdujących się w aktach sprawy na kartach 154,155,157 i 161 wszyscy zainteresowani zgodnie podali, iż nie wnoszą zastrzeżeń do przedłożonej opinii, a wnioskodawczyni dodatkowo podkreśliła(k. 154), że nie wnosi o wzywanie biegłych –autorów ekspertyzy na rozprawę. Opinia pozwoliła także – zdaniem Sądu-zweryfikować prawdziwość zeznań przesłuchanych w sprawie świadków.

Autorzy opinii – pracownicy powołanego w sprawie Instytutu (...) S.A. w W. – specjalista II stopnia psychologii klinicznej-dr. E. M. i specjalista psychiatra-dr n. med. J. S., opierając się na dokumentach zebranych w aktach sprawy karnej o sygn. II K 682/08-protokołach zawierających zeznaniach świadków, kuratorskich wywiadach środowiskowych z lat 2007-2011, opiniach sądowo-psychiatrycznych z dnia 15 października 2006r. i z dnia 4 lipca 2008r., a przede wszystkim dokonując analizy zeznań świadków przesłuchanych w analizowanej sprawie o stwierdzenie nabycia spadku oraz skromnej historii choroby E. B. pozyskanej od lekarza rodzinnego spadkodawcy z Poradni (...) w K., stwierdzili kategorycznie, iż spadkodawca w chwili sporządzania notarialnego testamentu z dnia 11 lipca 2013r. miał zachowaną zdolność świadomego i swobodnego podejmowania decyzji i wyrażania woli.

Biegli wyjaśnili, iż spadkodawca w chwili testowania wprawdzie od szeregu lat był uzależniony od alkoholu i w związku z tym mógł wykazywać ograniczenie aktywności życiowej będące objawem psychodegradacji, niemniej samo uzależnienie E. B. od alkoholu, jak i wskazywane objawy psychodegradacji nie spowodowały u testatora zaburzeń funkcji poznawczych i problemów z rozeznaniem jego sytuacji majątkowej. Spadkodawca w dniu 11 lipca 2013r. nie wykazywał objawów niedorozwoju umysłowego, ani choroby psychicznej, a jego motywacja prowadząca do sporządzenia testamentu i powołania do spadku w całości swojej siostry – uczestniczki M. Ż., w świetle ustalonych danych, jest także psychologicznie zrozumiała.

W związku z powyższym, biorąc pod uwagę rzeczowe argumenty przytoczone w opinii Instytutu (...) S.A. w W., Sąd doszedł do przekonania, iż sporządzonej przez Instytut ekspertyzie nie można zarzucić niedokładności czy powierzchowności. Biegli z Instytutu mieli wprawdzie do dyspozycji niezbyt bogaty materiał dowodowy jeśli chodzi o dokumentację z leczenia spadkodawcy, jednak materiał ten i dokumenty zebrane w aktach sprawy karnej o sygn. II K 682/08, a także fakty przywoływane w zeznaniach świadków, mimo wszystko pozwoliły biegłym wysnuć logiczne i sensowne wnioski. Zdaniem Sądu ekspertyza Instytutu (...) S.A. w W. jest fachowa, jasna, zrozumiała i przejrzysta. Została wykonana przez specjalistów, którzy posiadają doświadczenie i specjalistyczną wiedzę z dziedziny psychiatrii i psychologii klinicznej i dzięki tej wiedzy byli w stanie ustalić w jakim stanie znajdował się testator w momencie sporządzania testamentu notarialnego z dnia 11 lipca 2013r. W konsekwencji Sąd, uznając zagadnienie będące przedmiotem postanowienia dowodowego z dnia 2 lutego 2015r.(k. 83) za wyjaśnione, przyjął, iż testament notarialny E. B. z dnia 11 lipca 2013r., jako sporządzony w stanie, który nie wyłączał ani świadomej, ani swobodnej woli testowania, jest testamentem ważnym.

Sąd zważył, co następuje:

W myśl art. 924 k.c. spadek otwiera się z chwilą śmierci spadkodawcy, a z chwilą otwarcia spadku następuje nabycie spadku przez spadkobiercę (art. 925 k.c.).

Spadkobierca może być powołany do spadku na podstawie testamentu zwykłego lub szczególnego albo na podstawie ustawy, przy czym dziedziczenie ustawowe co do całości spadku następuje wtedy, gdy spadkodawca nie powołał spadkobiercy albo gdy żadna z osób, które powołał, nie chce lub nie może być spadkobiercą (art. 926 § 1 i 2 k.c.).

Zgodnie z art. 950 k.c. testament może być sporządzony w formie aktu notarialnego, jednak niezależnie od powyższego – w myśl art. 945 § 1 pkt 1 k.c. a contrario- aby testament był ważny, spadkodawca w chwili jego sporządzania nie może znajdować się w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli.

W przedmiotowej sprawie poza sporem pozostawał fakt, iż spadkodawca E. B. w dniu 11 lipca 2013r. sporządził testament w formie aktu notarialnego, a wobec rozbieżności w twierdzeniach zainteresowanych uczestników postępowania co do ważności przedmiotowego testamentu podyktowanej treścią art. 945 § 1 pkt 1 k.c., w drodze dowodu z pisemnej opinii Instytutu (...) S.A. w W. zostało wykazane, że E. B. w chwili sporządzania notarialnego testamentu z dnia 11 lipca 2013r. nie znajdował się w stanie, który wyłączałby świadome albo swobodne powzięcie przez testatora decyzji i wyrażenie ostatniej woli. Powyższe oznacza, iż jest testament z dnia 11 lipca 2013r. jest testamentem ważnym i w konsekwencji Sąd – w punkcie 1 postanowienia- stwierdził nabycie spadku po E. B. na podstawie przedmiotowego testamentu notarialnego z dnia 11 lipca 2013r., a więc zgodnie z treścią art. 950 k.c.

W punkcie 2 postanowienia Sąd zarządził sporządzenie spisu inwentarza po spadkodawcy E. B. i zlecił sporządzenie tego spisu komornikowi sądowemu przy Sądzie Rejonowym w Inowrocławiu Z. A..

U podstaw rozstrzygnięcia zawartego w punkcie 2 postanowienia leży fakt, iż spadkobierczyni testamentowa E. B. – uczestniczka M. Ż. w dniu 18 sierpnia 2014r. złożyła przed notariuszem P. M. z K. N. (1) przy ul. (...) w K., oświadczenie o przyjęciu z dobrodziejstwem inwentarza spadku po swoim zmarłym w dniu 27 czerwca 2014r. w K., ostatnio na stałe zamieszkałym w K. - bracie E. B..

Notariusz- na podstawie art. 640§1 k.p.c.- w dniu 21 sierpnia 2014r. wypis powyższego aktu-protokołu zawierającego oświadczenie uczestniczki M. Ż. o przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza – przesłał do Sądu spadku.

Zgodnie art. 644 k.p.c. jeżeli złożono oświadczenie o przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza, a inwentarz nie był przedtem sporządzony, Sąd wyda postanowienie o sporządzeniu spisu inwentarza.

Z § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 1 października 1991 r. w sprawie szczegółowego trybu postępowania przy zabezpieczaniu spadku i sporządzaniu spisu inwentarza (Dz. U. z 1991 r. Nr 92, poz. 411) wynika, że postanowienie o zabezpieczeniu spadku oraz postanowienie o sporządzeniu spisu inwentarza wykonuje na zlecenie sądu rejonowego komornik lub inny organ, w którego okręgu znajdują się rzeczy podlegające zabezpieczeniu lub wciągnięciu do spisu inwentarza.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie powołanych przepisów, Sąd orzekł jak w punkcie 2 postanowienia.

O kosztach postępowania Sąd orzekł w punktach 3-4 postanowienia, a to na podstawie art.520 § 1 k.p.c.

I., dnia 2-12-2015r.

SSR Alicja Lisiecka